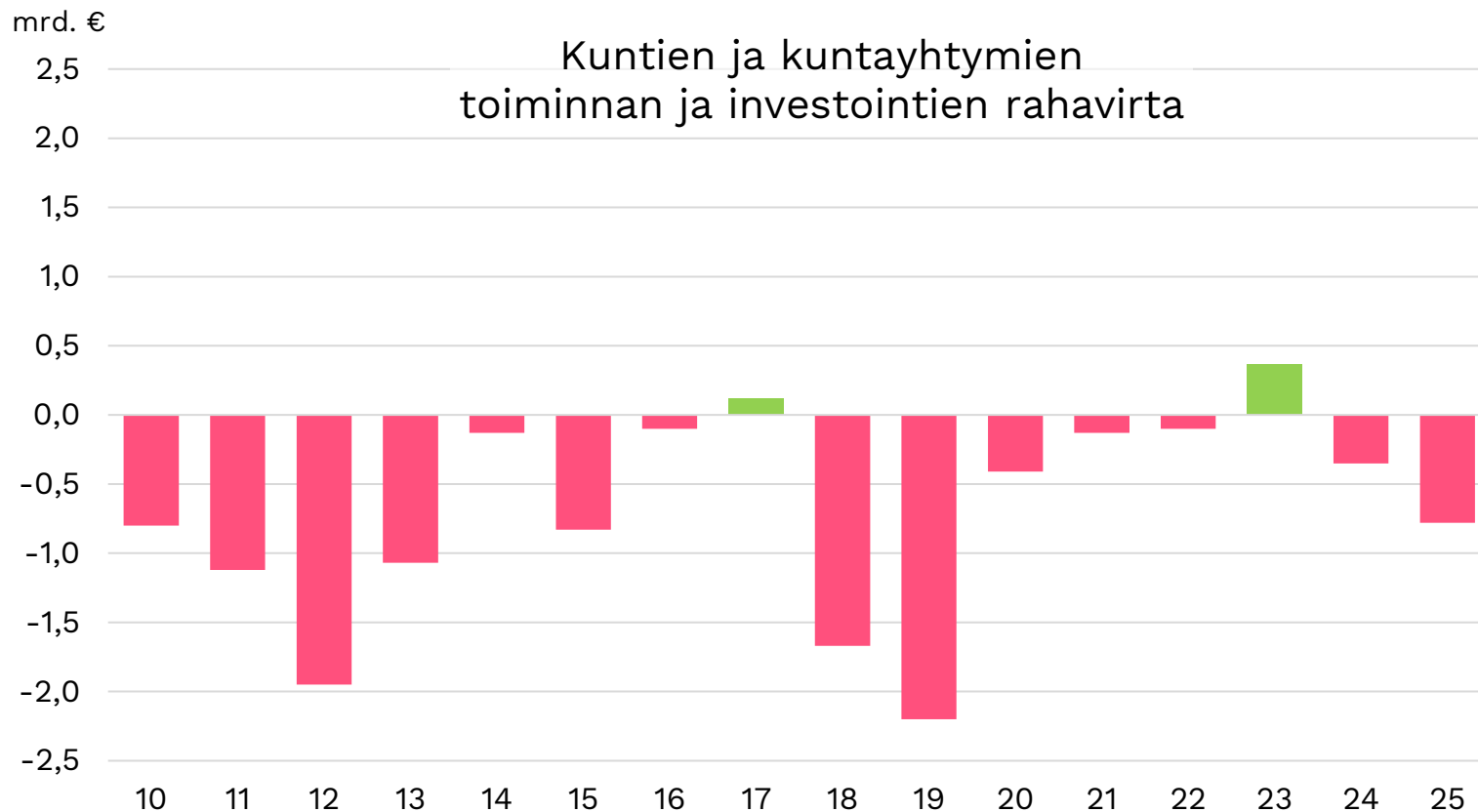

Kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätökset 2025

Mikko Mehtonen

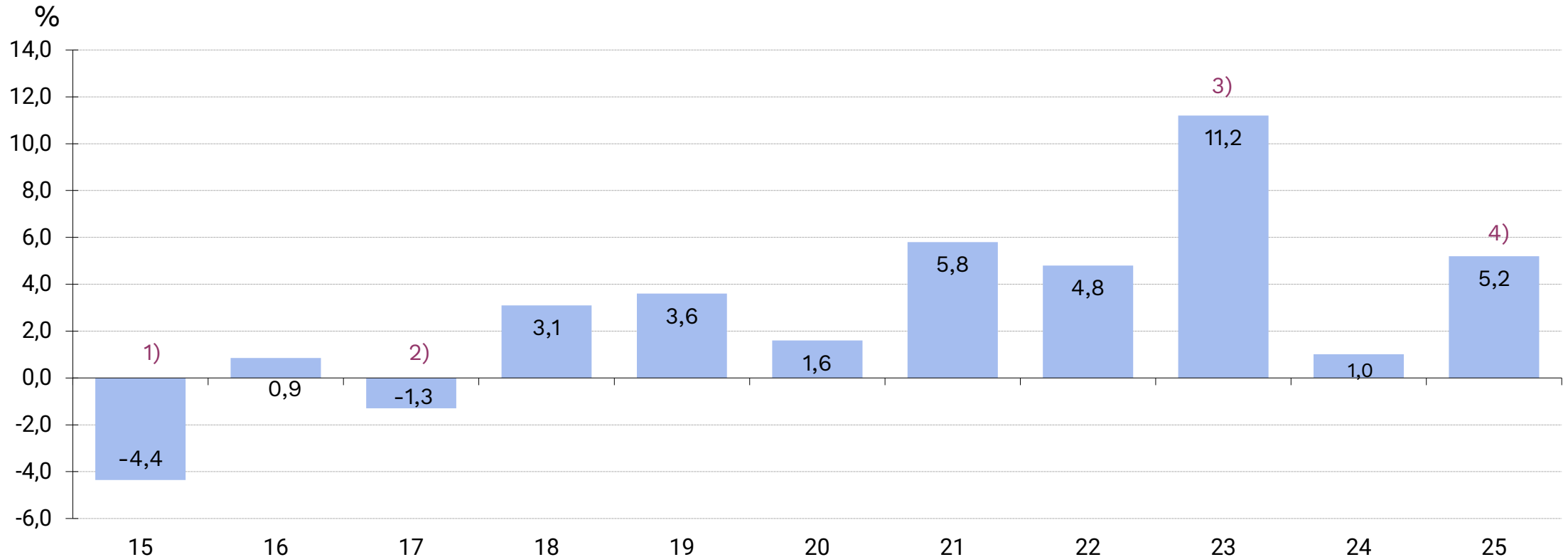
Kuntatalouden kokonaistilanne heikkeni edellisvuodesta

Toiminnan ja investointien rahavirta on rahoituslaskelman välitulospäättös, jonka **negatiivinen** määrä ilmaisee, että menoja joudutaan kattamaan joko kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa.

Positiivinen määrä ilmaisee, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen.

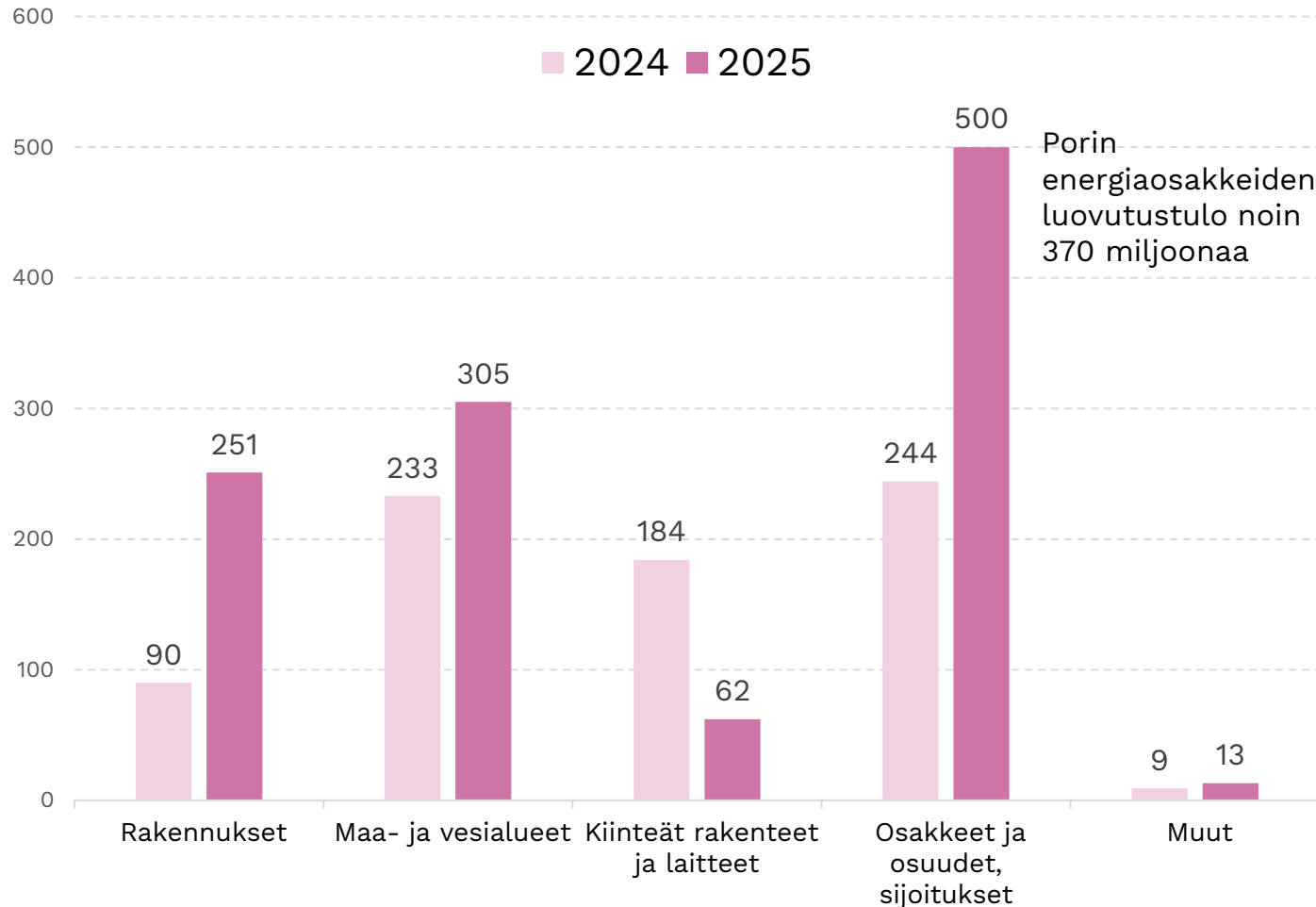
Toimintakulut kasvoivat TE-uudistuksen vuoksi

1. Vuosina 2014-2015 toimintakulujen kasvua hidasti ammattikorkeakoulujen ja liikelaitosten yhtiöittäminen. Lisäksi vuonna 2015 menojen tasoon vaikuttaa tilastouudistus. Ilman näitä toimenpiteitä kasvu olisi ollut vuosina 2014 ja 2015 noin +1 %.
2. Vuonna 2017 toimintakuluissa näkyivät perustoimeentulotuen hallinnon ja maksatuksen siirto Kelalle sekä kiky-sopimus. Ilman näitä toimenpiteitä kasvu olisi noin +1 %.
3. Sote-uudistuksen vuoksi kuntien toimintakulut yhteensä laskivat noin -50 %. Vuoden 2023 osalta esitetty uuden kunnan tehtävien kulujen muutos.
4. TE-uudistus lisäsi kuntien kuluja noin miljardilla eurolla.

Kunnat myivät omaisuuttaan sadoilla miljoonilla euroilla

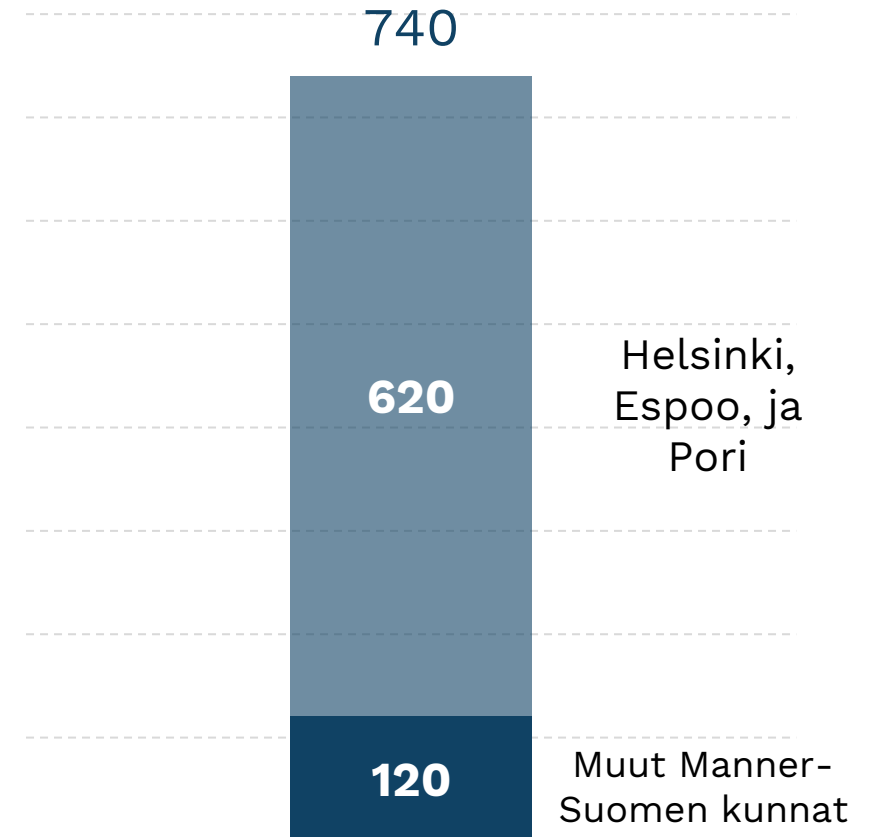
Omaisuuuden myyntitulot (miljoonaa euroa)

- Vuonna 2025 omaisuutta myytiin yhteensä reilulla miljardilla eurolla.
- Maa-alueista saatavat myyntitulot edellyttävät kuntien yhdyskuntarakentamisen investointeja.
 - Esimerkiksi katujen investointikulut eivät kuitenkaan näy maa-alueiden tasearvossa.
- Kiinteiden rakenteiden ja laitteiden myyntejä selittävät mm. vesilaitosten yhtiöittämiseen liittyvät myyntitulot

Kertaerät paransivat tulosta merkittävästi

- Ilman Helsingin, Espoon ja Porin tulosta kuntien tulos jäisi reiluun 100 miljoonaan euroon.
- Porin energiaosakkeiden myynnistä saadut luovutustulot siivittivät Porin tuloksen kertaluonteisesti poikkeukselliselle tasolle.
- Yli sadalla kunnalla talous oli viime vuonna alijäämäinen tilikauden tuloksella mitattuna
 - Mediaanikunta oli tuloksella mitattuna ylijäämäinen noin 50 euroa asukasta kohden

Tilikauden tulos vuonna 2025 (milj. €)

Yli 80 prosenttia vuoden 2025 tuloksesta syntyi kolmessa kaupungissa

Kunta	Tulos (milj. €)
Pori	360
Helsinki	146
Espoo	111
Kemi	44
Kangasala	30
Porvoo	26
Lappeenranta	14
Rovaniemi	14
Loviisa	12
Hämeenlinna	11

*sis. energiaosuuksien
myyntivoiton*

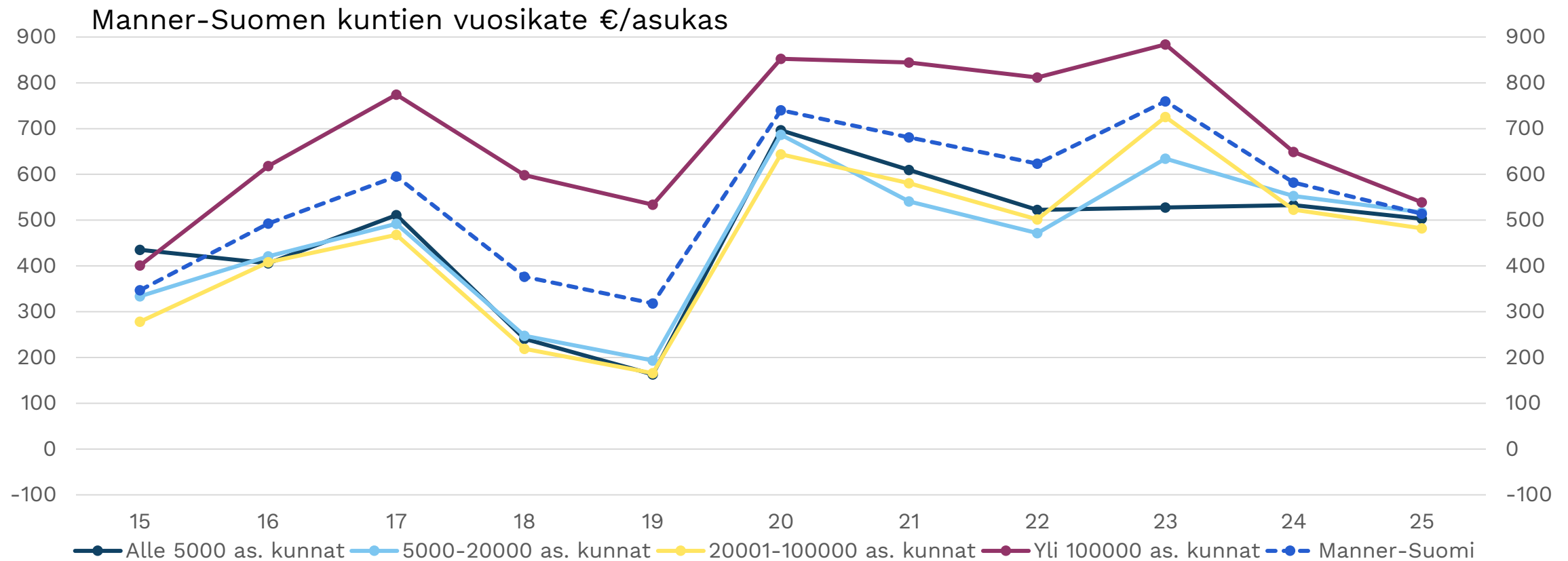
*sis. vesilaitoksen
yhtiöittämisen*

*sis. vesilaitoksen
yhtiöittämisen*

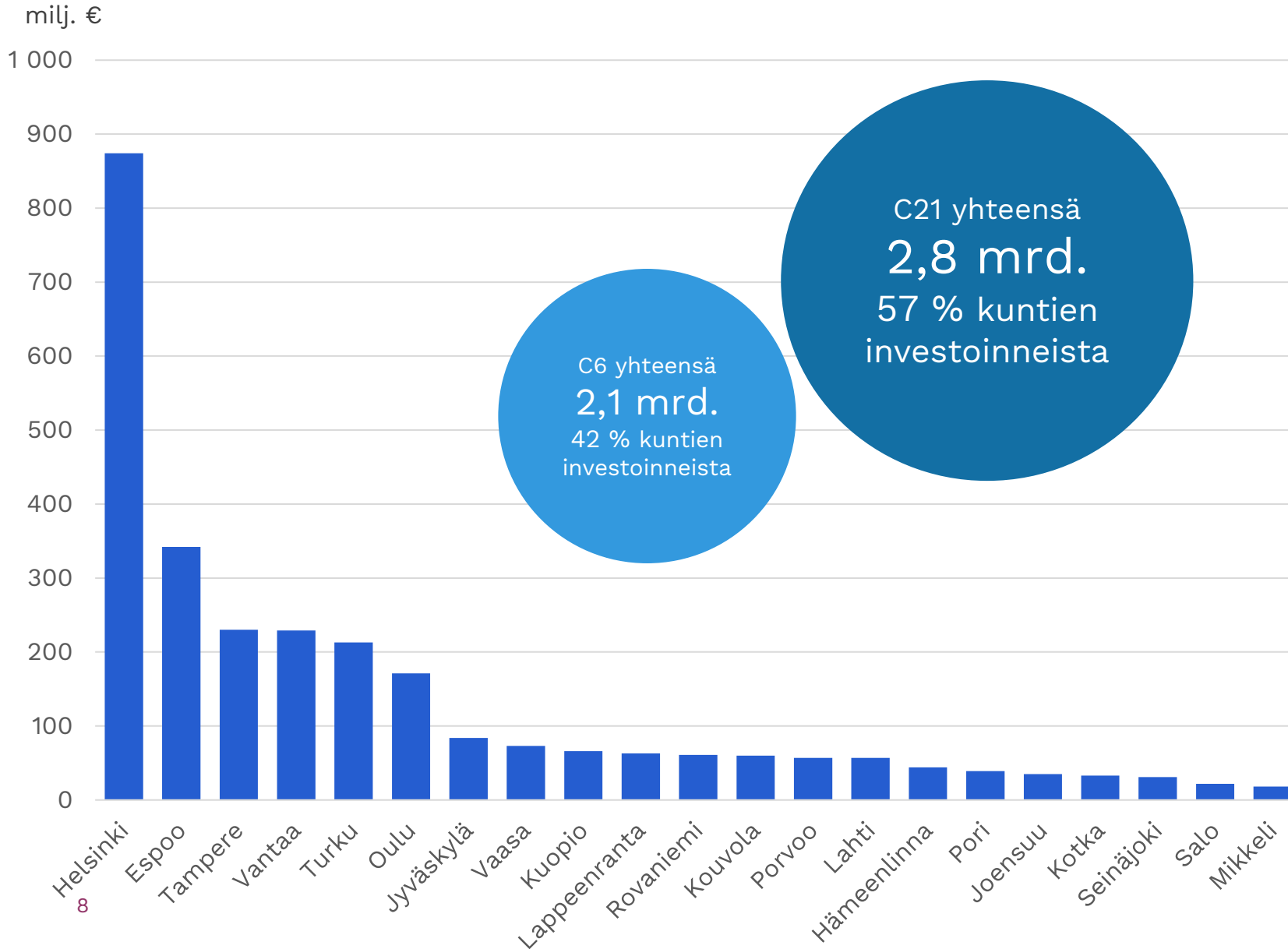
Kunta	Tulos (milj. €)
Vantaa	-78
Tampere	-33
Oulu	-18
Lahti	-12
Turku	-9
Karkkila	-9
Jyväskylä	-8
Hamina	-7
Ylöjärvi	-6
Somero	-6

Vuosikatteiden erot pienevät

Isojen kaupunkien vuosikatteet enää vain lievästi muita vahvemmat

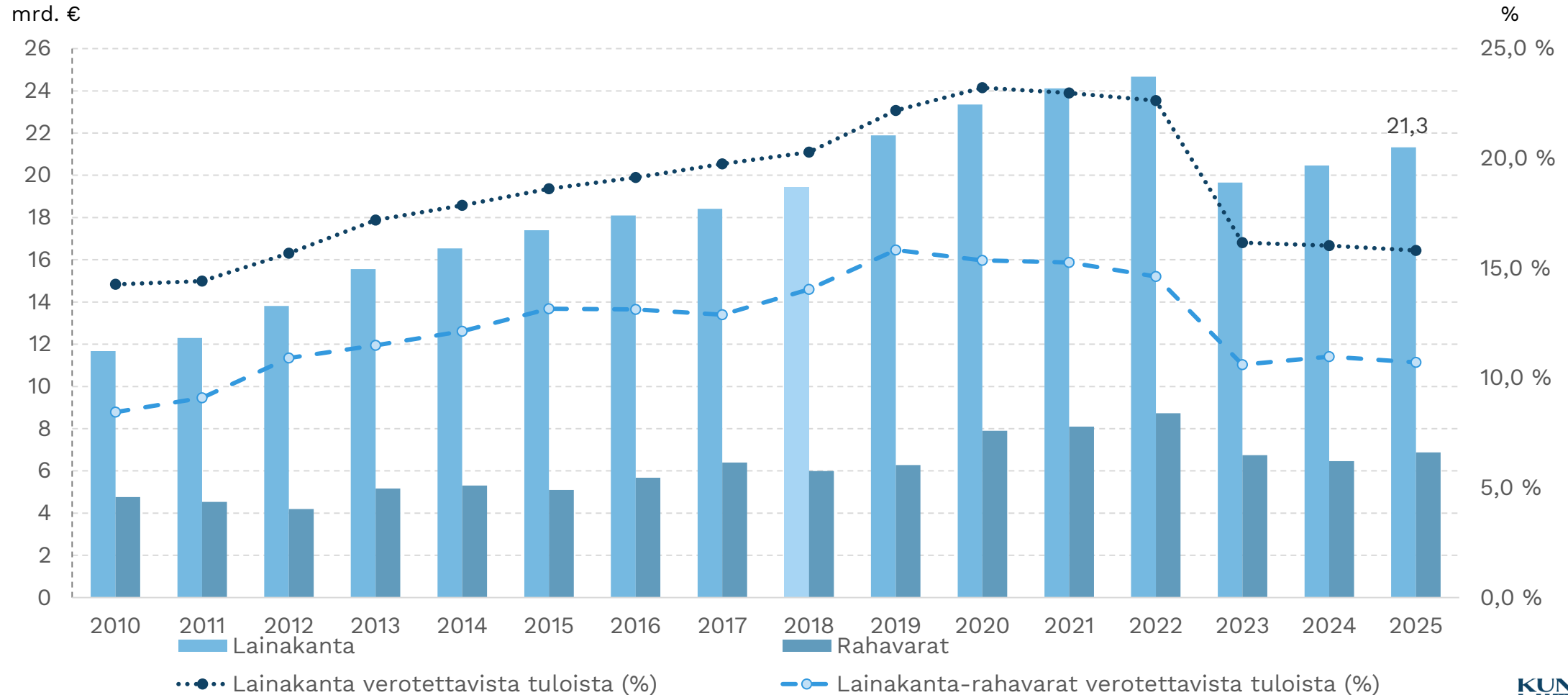

Investoinnit vuonna 2025

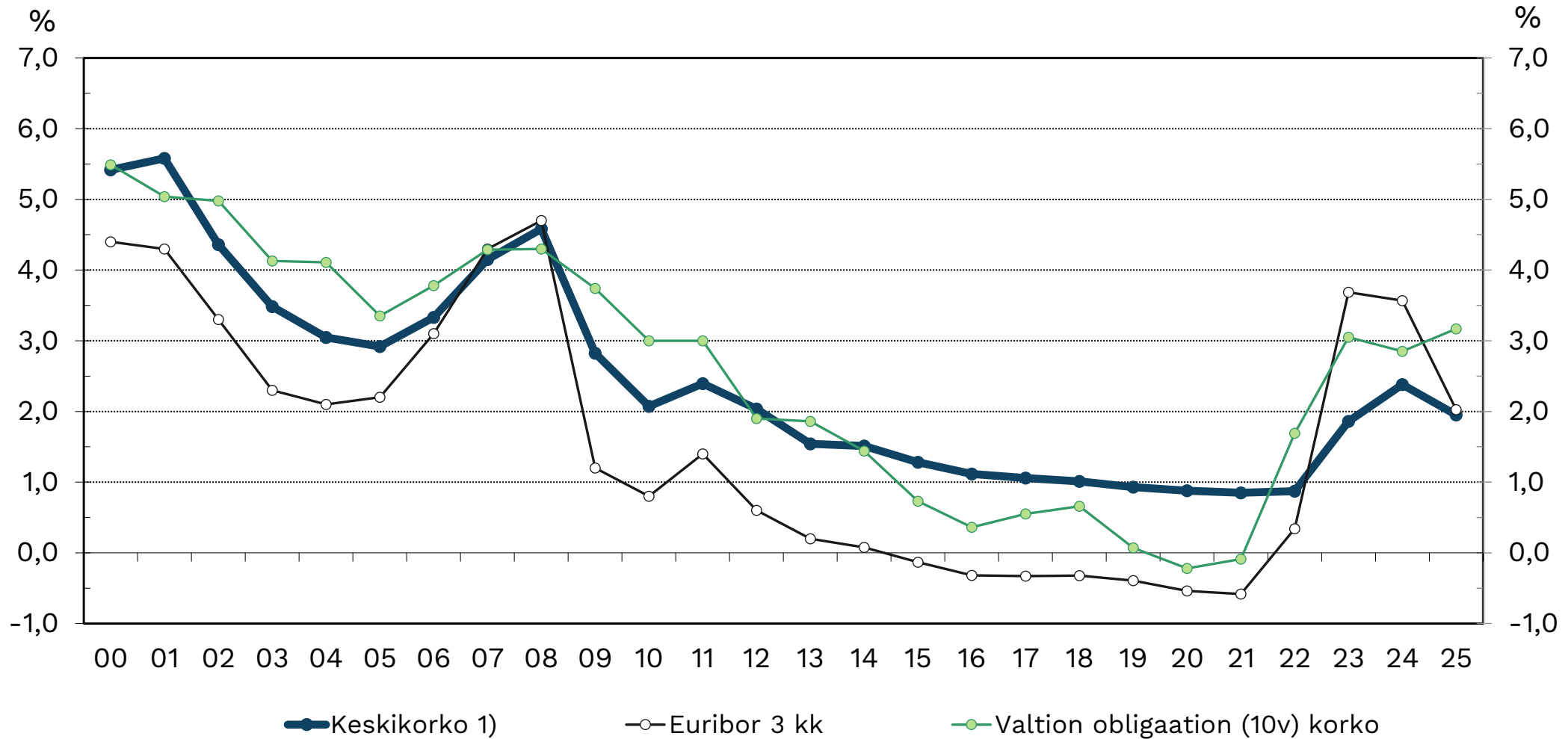

Investoinnit per asukas (€/as)	2025
Helsinki	1 259
Porvoo	1 102
Espoo	1 049
Vaasa	1 025
Turku	1 015
Rovaniemi	916
Vantaa	905
Tampere	872
Lappeenranta	856
Oulu	785
Kouvola	773
Kotka	653
Hämeenlinna	647
Jyväskylä	560
Kuopio	522
Seinäjoki	468
Lahti	464
Pori	464
Joensuu	448
Salo	431
Mikkeli	341
C21-Yhteensä	888

Peruskuntien ja kuntayhtymien lainakanta kasvoi, mutta pysyi ennallaan suhteessa veropohjaan

Kuntien korkokulut kääntyivät laskuun vuonna 2025

1) Tuloslaskelman mukaiset korkokulut jaettuna lainakannan kahden edellisen vuoden keskiarvolla.

Kuntatalouden tila heikkeni vuonna 2025

- **Manner-Suomen kunnat ja kuntayhtymät alijäämäisiä**
 - Toiminnan ja investointien rahavirralla mitattuna kuntatalous alijäämäinen
 - Velkamäärä kasvoi 730 miljoonaa euroa eli +3,6 prosenttia vuodesta 2024
 - Tilikauden tulos oli +0,7 miljardia euroa vuonna 2025
- **Kertaluonteiset erät paransivat tulosta**
 - Energiayhtiöiden osuuksien myynti sekä yhtiöittämiset paransivat tulosta sadoilla miljoonilla euroilla
- **Työllisyyden hoito kasvatti kuntien kuluja**
 - Toimintakate heikkeni edellisvuodesta 7,5 prosenttia
 - TE-uudistus lisäsi kuntien kuluja vajaalla miljardilla eurolla
 - Kuntien omat sopeuttamisohjelmat hillitsivät kulukasvua muilla palvelualueilla

Kunnat ja kuntayhtymät	Ennusteet vuodelle 2025			Toteutunut (TP25)
	Syksy 2024	Kevät 2025	Syksy 2025	
Miljardia euroa				
Toimintakate	-16,1	-15,6	-15,4	-15,2
Verotulot	14,5	14,3	14,1	13,9
Vuosikate	2,5	2,9	3,0	3,2
Tilikauden tulos	-0,5	0	0,4	0,7
Investoinnit	-5,2	-4,9	-4,9	-4,9
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1,9	-1,6	-1,1	-0,8
Lainakanta	22,5	22,4	22,5	21,3
BKT-ennuste 2025, %-muutos	1,7 %	1,3 %	1,0 %	0,2 %

Kuntatalouden kokonaistilanne

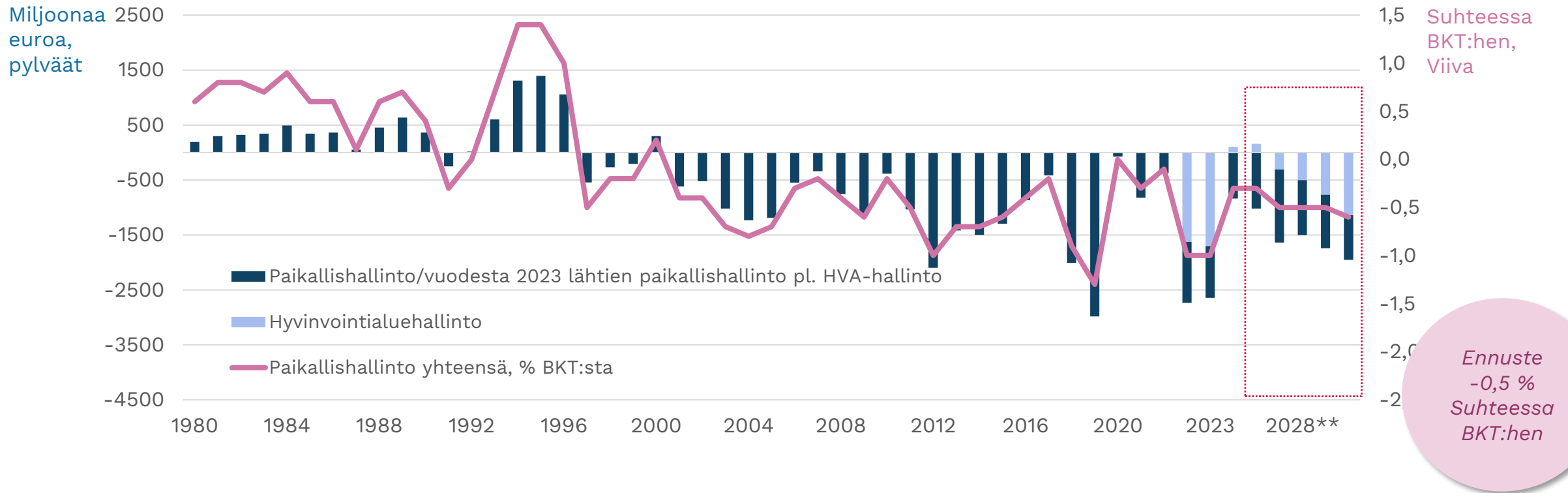
Tilinpäätösarviot 2025: lähde Valtiokonttori, Kuntaliitto, ennusteet: VM:n kuntatalousohjelma ja Taloudellinen katsaus

**Kuntatalouden tila 2025
toteutui reilun miljardin
euroa vahvempana
suhteessa vuoden
takaisiin ennusteisiin,
mutta odotetusti
suhteessa syksyn 2025
ennusteeseen.**

**Kuntien ja kylien
tilinpäätös
2025 ei paljastunut
suuria yllätyksiä.**

Kuntahallinnon rakenteellisen epätasapainon suuruus on 2026-2027 noin 1,4 miljardia euroa

Paikallishallinnon talouden tasapaino (nettoluotonanto), ennustevuodet korostettu

Lähteet: Tilastokeskus, kansantalouden tilinpito, paikallishallinnon palveluiden järjestäjien tulot, menot ja velka, ennusteet VM Taloudellinen katsaus, kevät 2026

Suomen julkisen talouden tila vuonna 2026

Laitos	Julkaisu- ajankohta 2025/2026	Julkiset menot %/BKT	Veroaste, %/BKT	Julkinen ali/ylijäämä %/BKT	Julkinen velka %/BKT
OECD	kesäkuu	-3,8	91,9
Danske Bank	kesäkuu	-5,0	90,9
Euroopan komissio	toukokuu	-4,5	91,2
Nordea	toukokuu	-3,1	90,0
VM	huhtikuu	58,4	42,8	-4,6	91,2
OP	huhtikuu	-4,3	91,0
Labore	huhtikuu	57,9	42,7	-	91,1
ETLA	maaliskuu	57,6	42,0	-3,5	91,4
Suomen Pankki	joulukuu	57,4	42,1	-4,3	90,6
Akava Works	joulukuu	..		-4,5	90,6

**Viitearvo:
-3,0 % / BKT**

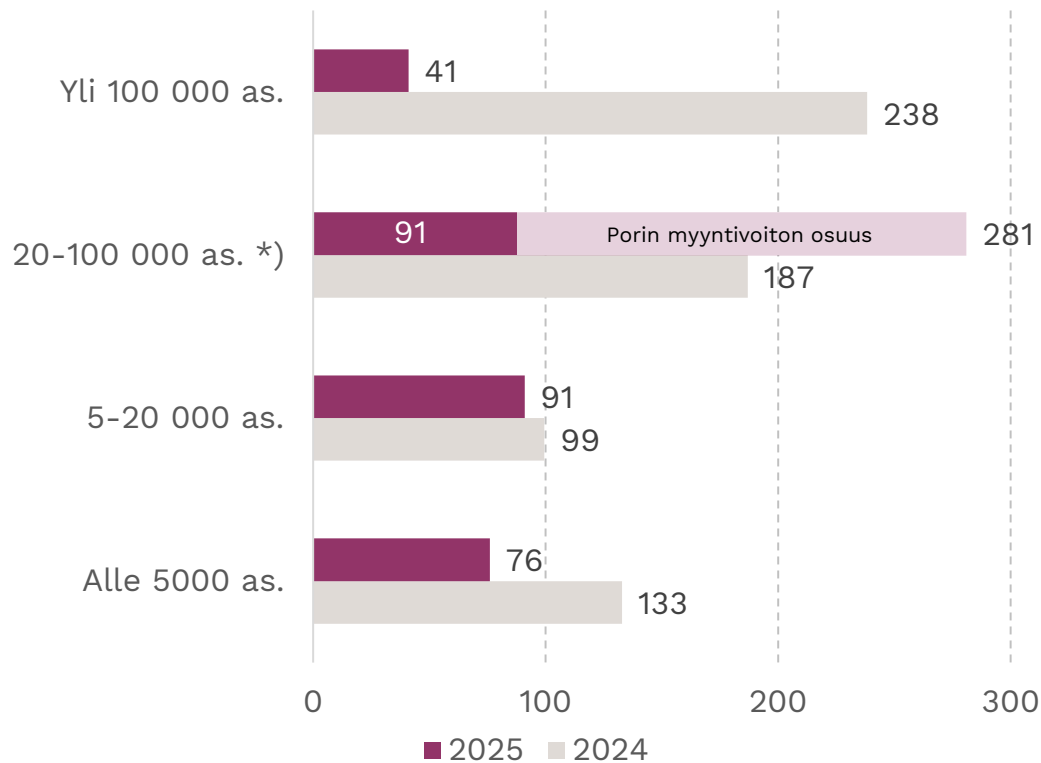

Lisämateriaalia tilinpäätöksistä

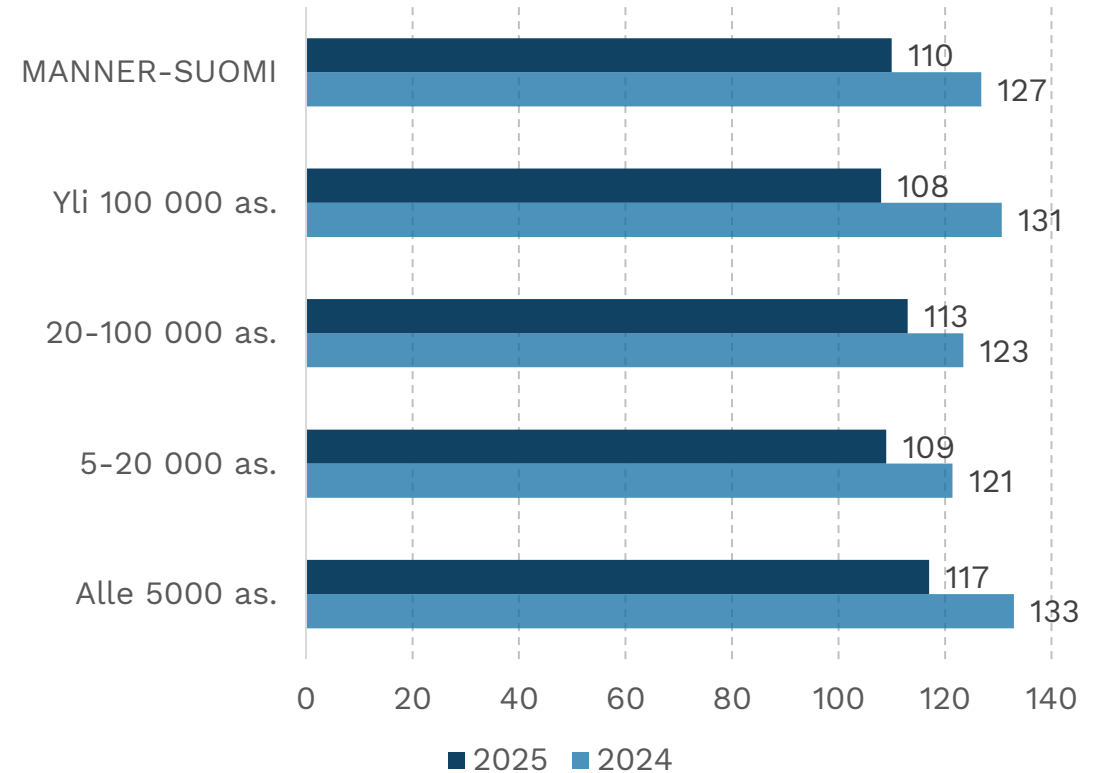
Isojen kaupunkien taloustilanne heikkeni muita kuntakokoluokkia enemmän

Ilman kertaluonteisia myyntivoittoja tulos olisi heikentynyt myös 20-100 tuhannen asukkaan kunnissa

Tilikauden tulos €/asukas

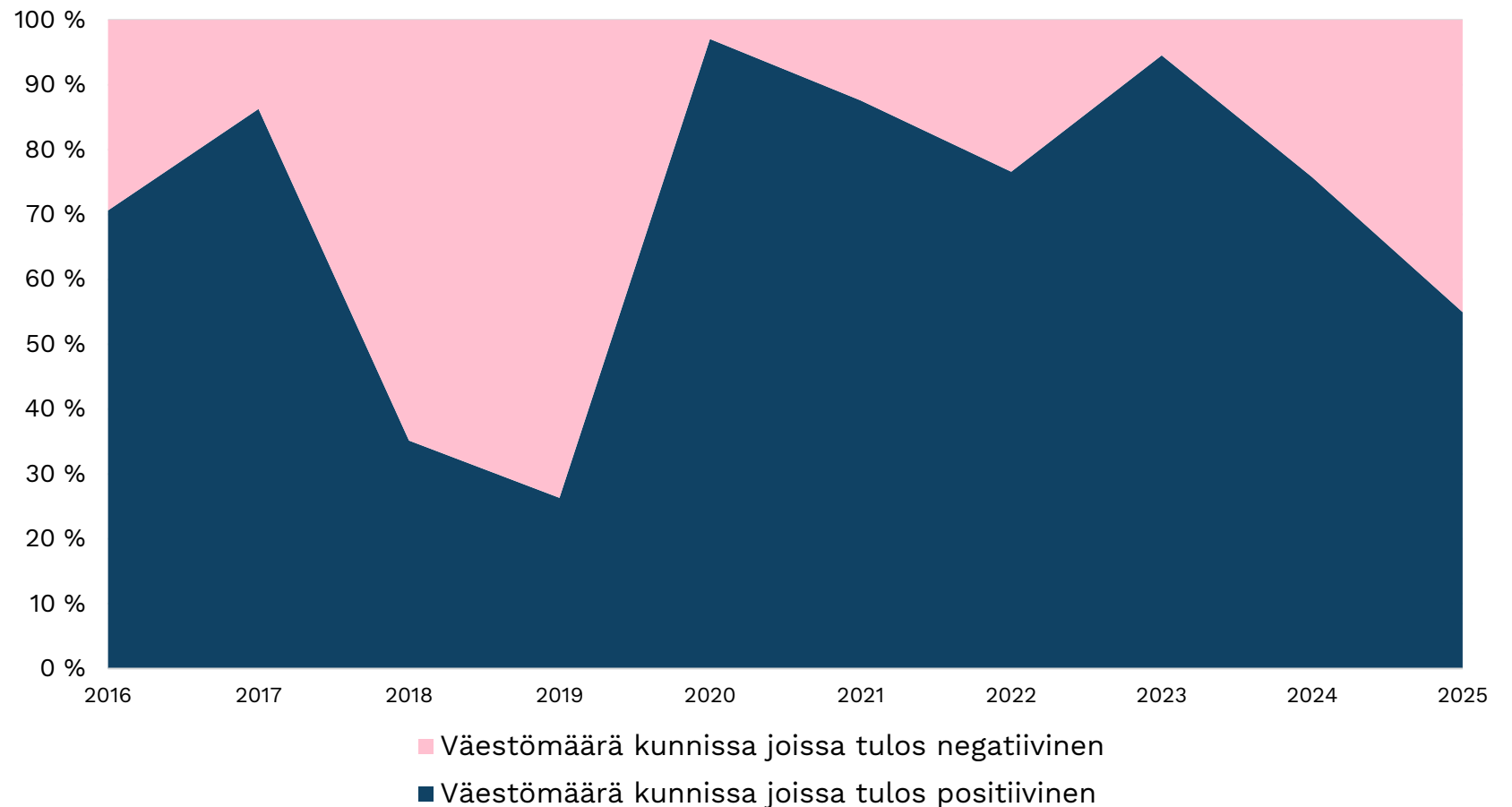
Vuosikate % poistoista

*) Porin energiaosuuksien myyntivoitto korottaa poikkeuksellisesti 20-100 tuhannen asukkaan kuntakokojoukon tulosta.

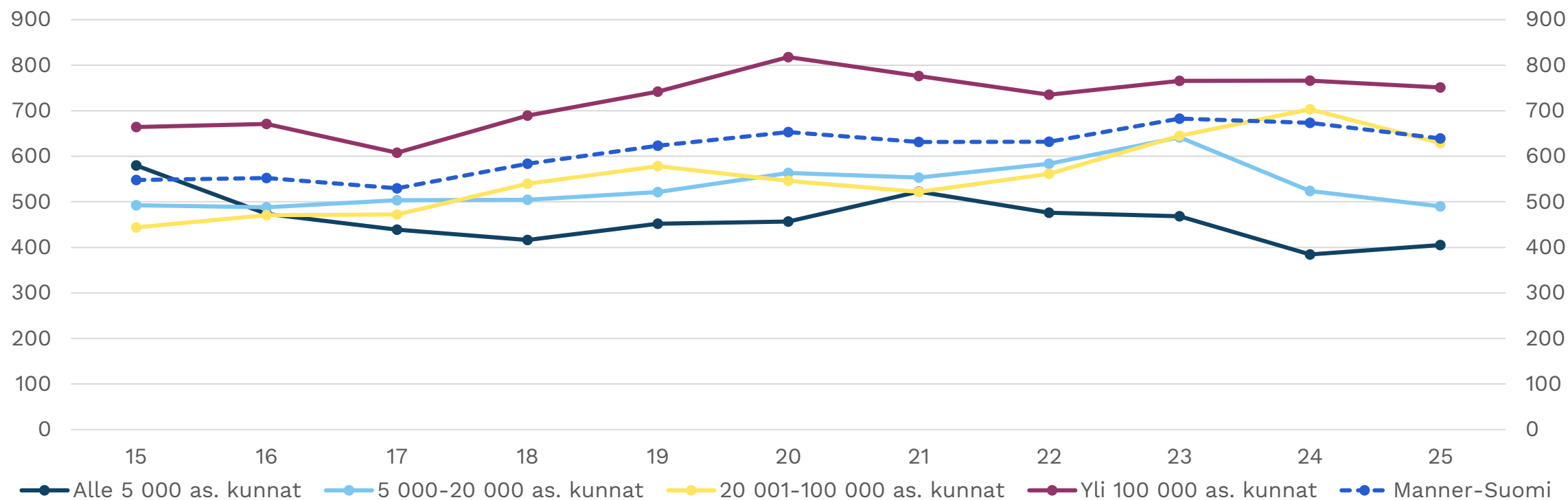
Tulokseltaan alijäämäisissä kunnissa asui noin 44 % Manner-Suomen väestöstä

- Kunnat eroavat taloustilanteiltaan
- Kuntien heikentynyt taloustilanne näkyy alijäämäisten tulosten lisääntymisenä
- Vuonna 2025 noin kolmasosa Manner-Suomen kunnista oli alijäämäinen tilikauden tuloksella mitattuna

Kuntien investoinnit painottuvat isoihin kaupunkeihin

Manner-Suomen kuntien poistonalaisten investointien¹⁾ omahankintamenot €/asukas

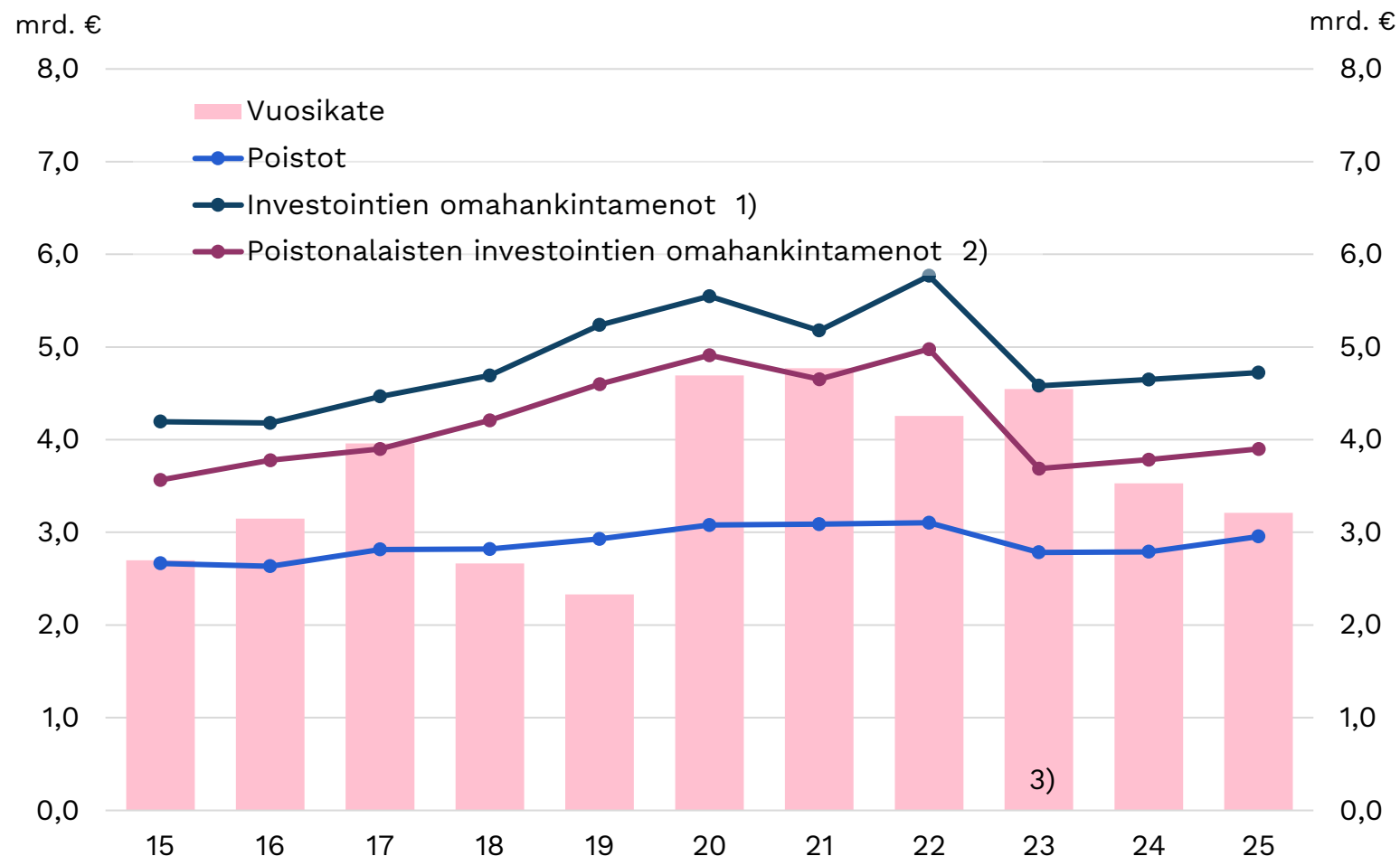

1) Bruttoinvestoinnit pl. maa- ja vesialueiden sekä osakkeiden ja osuuksien hankinta.

Vuosikate ei riittänyt rahoittamaan kuntien poistonalaisia investointeja vuonna 2025

Poistotaso ei kuvaa todellista investointitasoa, sillä poistot jäävät systemaattisesti investointitasoa alhaisemmaksi.

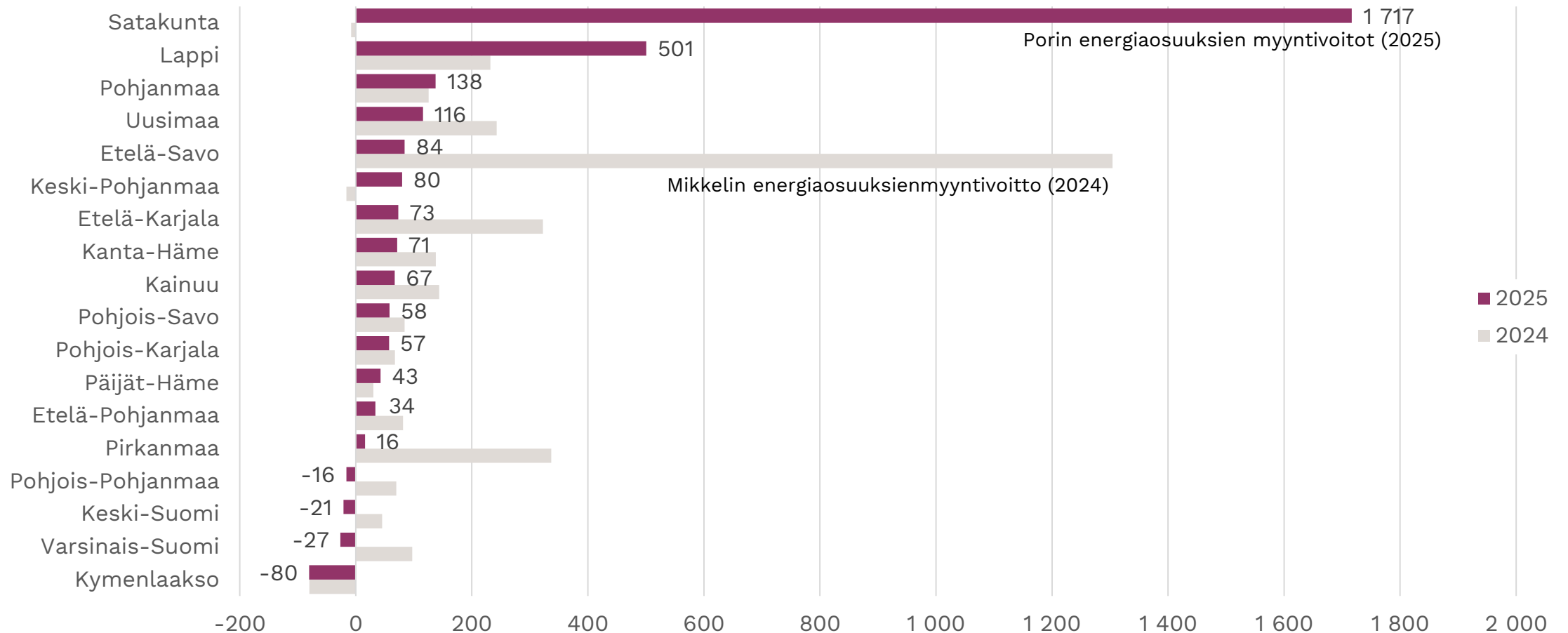
- 1) Investointimenot – rahoitusosuudet investointeihin.
- 2) Investointimenot ilman maa- ja vesialueiden sekä osakkeiden ja osuuksien hankintaa.
- 3) Sote-uudistus vähensi kuntien investointeja noin 20 prosenttia. Uudistus ei kuitenkaan vaikuttanut vuosikatteen suuruuteen poikkileikkaustilanteessa.

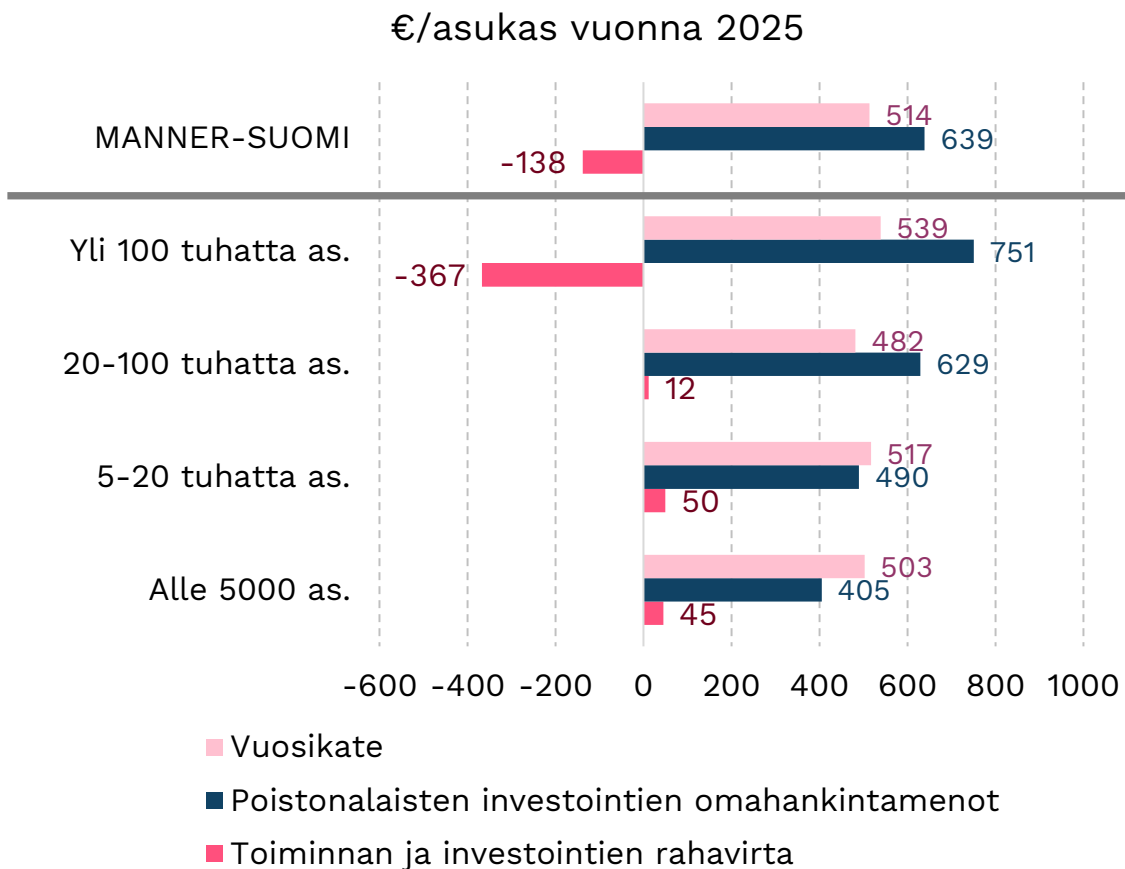
Kertaluonteiset myynnit käänisivät Satakunnan tuloksen huippulukemiin

Manner-Suomen kunnat

Tilikauden tulos (€/as)

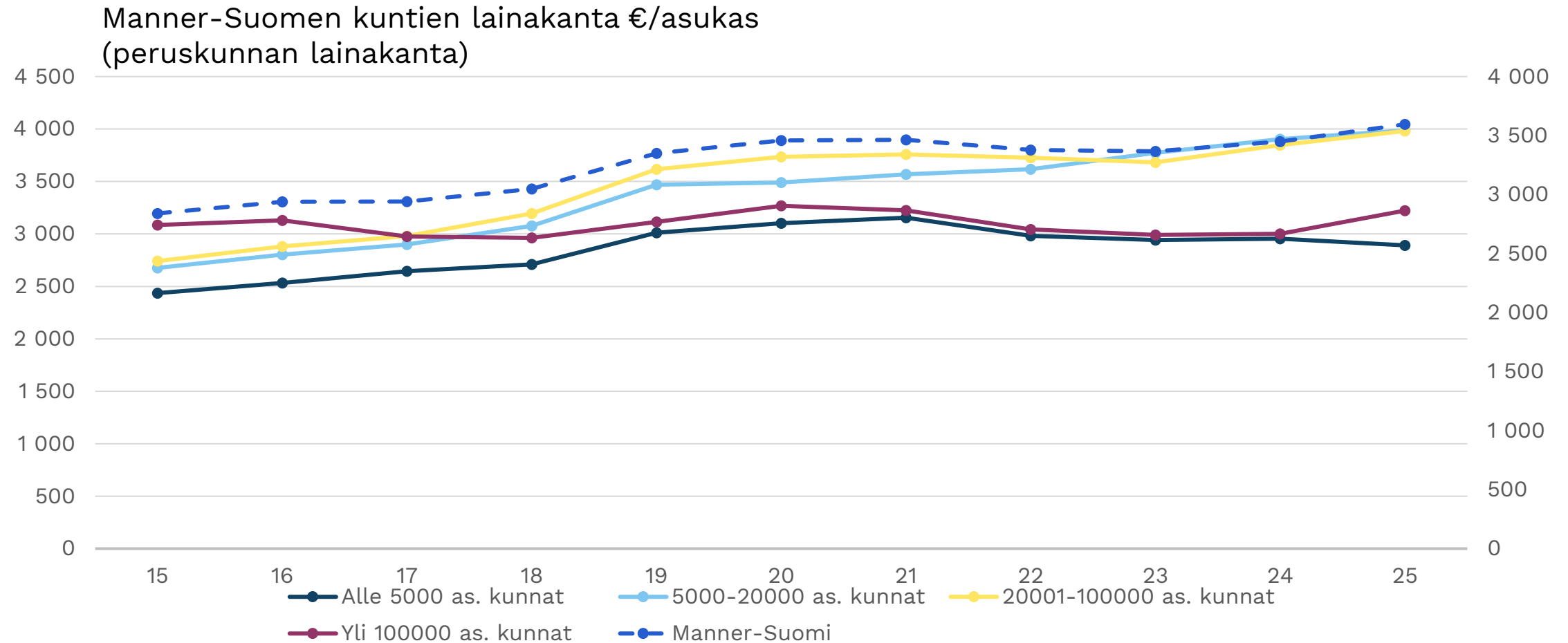

Toiminnan ja investointien rahavirta vaihtelee runsaasti kuntakokoluokittain

- Kuntakokoryhmien vuosikatteiden erot pienevät
 - Yli 100 tuhannen asukkaan kaupunkien vuosikate enää hieman muita vahvempi
 - Isojen kaupunkien investointitaso silti erityisen korkea
 - Heikentynyt vuosikate heijastuu rahavirran alijäämäisyydeksi ja siten lainanottoon
- Alle 5 ja 20 tuhannen asukkaan kunnissa paras rahavirta
 - Vaikka vuosikate on heikoin, alhaisten investointimenojen seurauksena rahavirta jää ylijäämäiseksi
 - Rahavirta kääntyisi alijäämäiseksi kaikkien muiden kuntakokoluokkien investointitasoilla

Kuntien lainakanta kääntyi kasvuun

Yksittäisten kuntien asukaskohtaiset tulokset vaihtelevat rajusti vuonna 2025

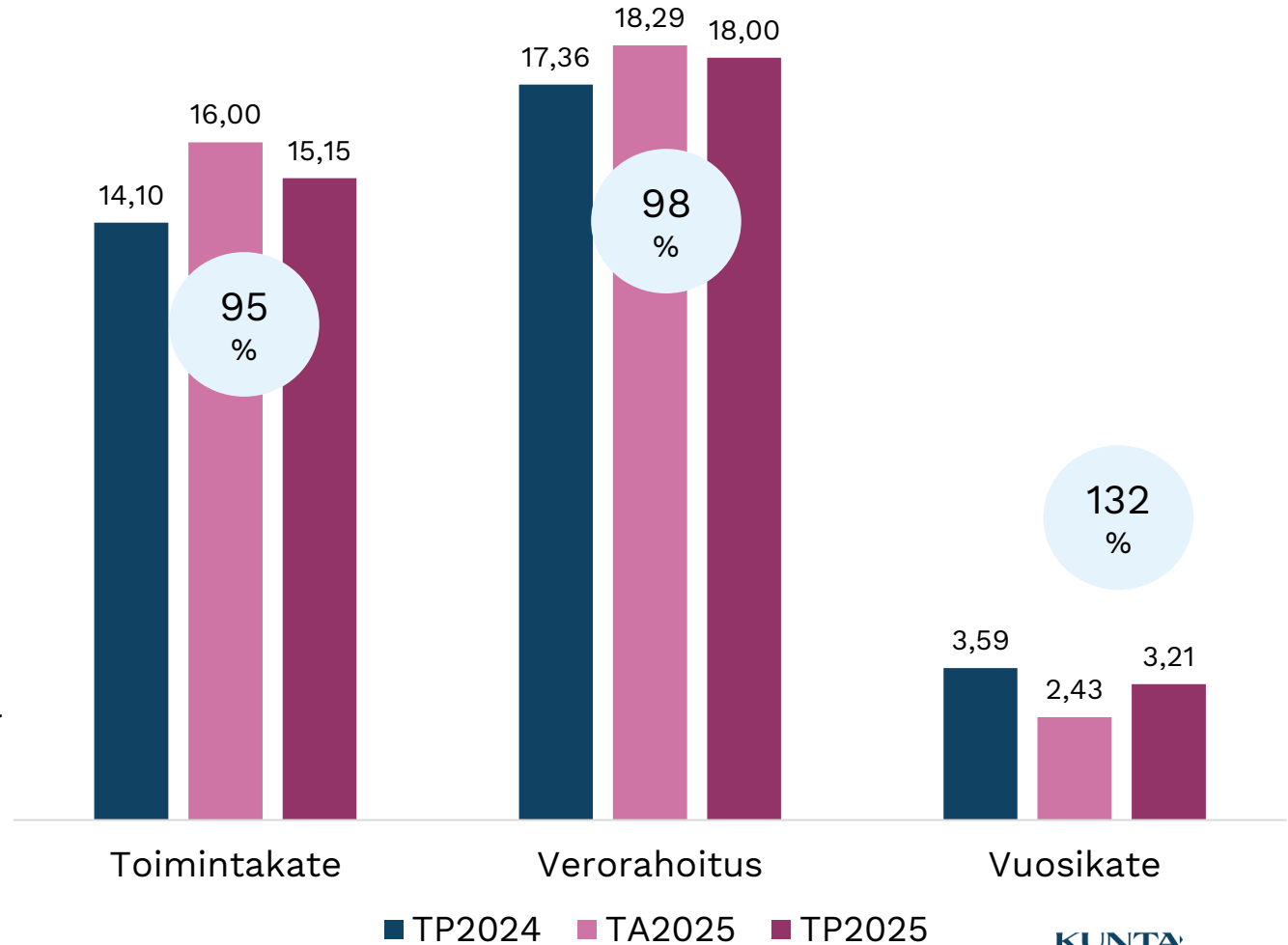
Poikkeustekijät kuten tulokseen kirjattavat myyntivoitot selittävät tuloksen heilahteluja

Kunta	Tilikauden tulos (€/as)
Pori	4 339
Kemi	2 279
Lestijärvi	1 516
Pyhäjoki	1 437
Kittilä	1 220
Sodankylä	1 088
Keitele	920
Kangasala	871
Loviisa	850
Mäntyharju	847

Kunta	Tilikauden tulos (€/as)
Karkkila	-1 074
Ähtäri	-1 023
Kaskinen	-783
Merijärvi	-740
Somero	-672
Kannonkoski	-563
Utsjoki	-540
Pyhäjärvi	-515
Inkoo	-470
Myrskylä	-459

Tilinpäätökset toteutuivat talousarvioita parempina

- Kuntien ja kuntayhtymien käyttötalous toteutui talousarvioita parempana.
- Kunnat ennakoivat korkeampaa kulukehitystä (toimintakate) sekä parempaa verorahoitusta
- Kulukuri ja kuntien sopeutusohjelmat kohensivat tilinpäätöslukuja
- Kulut kasvoivat lähes pelkästään työllisyyden hoidon (TE-uudistus) aiheuttamien lisäkulujen vuoksi
 - Muissa tehtävissä (opetus, yhdyskunta ja ympäristö) kulutaso pysyi ennallaan

Syitä, miksi kuntien ja kuntayhtymien toimintakate heikkeni 7,5 % (n. miljardi euroa) vuonna 2025

- Toimintakulut kasvoivat 5,2 prosenttia (+1 100 miljoonaa euroa)
 - Kuntien tehtävien laajennukset, mm. TE-palvelu-uudistus ja kotoutumisen edistäminen (yli 700 miljoonaa euroa), työttömyysturvan laajentaminen (+300 milj. euroa), oppimisen ja koulunkäynnin tuen uudistaminen (+38 milj. euroa)
 - Kuntapalveluiden laskennallinen palvelutarve pieneni 0,4 %-yksikköä vuonna 2025
 - Kuntien sopimuskorotukset lisäsivät palkkakustannuksia +2,8 % (+260 milj. euroa)
 - Kuntien keskimääräiset sosiaalivakuutusmaksut pysyivät ennallaan.
 - Kuntien työttömyysturvan kuntaosuuden kustannukset kasvoivat peräti 300 miljoonalla. Kasvun taustalla:
 - Suhdanne-tilanne: syksyllä 2024 työttömien määrän oletettiin laskevan vuonna 2025, mutta määrä nousi noin 40 000 hengellä
 - TE-palvelu-uudistus lisäsi kuntien vastuuta työttömyysturvasta
- Toimintatuotot kasvoivat 1,0 % (+74 miljoonaa euroa)
 - Valtionavustukset kunnille: noin -230 miljoonaa euroa. Valtaosa avustuksista kohdistui OKM:n ja TEM:n hallinnonaloille
 - Leikkaus kuntien laskennallisiin kotoutumiskorvauksiin: -58 milj. euroa

Syitä, miksi kuntien verotulot eivät kasvaneet

- Kunnallisverotulot laskivat 0,2 % (-20 miljoonaa euroa)
 - Verovuoden 2024 kunnallisveroa oikaistiin yhteensä reilulla -150 miljoonalla eurolla.
 - Työllisyys pieneni noin 7 000 hengellä. Palkkasumma: + 2,2 %
 - Veroperustemuutokset, netto noin +307 milj. euroa. Arvio sisältää mm. kunnallisverotuksen ansiotulovähennyksen poiston (+338 milj. euroa), ansiotuloverotuksen inflaatiotarkistuksen sekä eläketulovähennyksen pienentämisen
 - Vakuutusmaksujen muutokset: +90 miljoonaa euroa (työllisyysrahaston säästöjen kanavointi)
 - Kunnallisveroa nosti 68 kuntaa ja laski 4 kuntaa. Netto +85 miljoonaa euroa.
- Kuntien yhteisöverotulot laskivat 4,4 % (noin -80 milj. €)
 - Bruttokansantuotteen volyymi pysyi vuonna 2025 edellisen vuoden tasolla
 - Kuntien osuus yhteisöverosta: 23,65 %.
- Kiinteistöverot kasvoivat 2,1 % (noin +50 milj. €)
 - Kiinteistöveroprosenttien muutoksilla hyvin pieni vaikutus verotuloon: +7 milj. euroa
 - Rakennuskustannusindeksi: +0,9 prosenttia
- Kaivosmineraalivero (+19 milj. euroa)
 - Tuotto arvioitua pienempi. Sijaintikuntien osuus veron tuotosta 60 %.

Syitä, miksi valtionosuudet lisääntyivät 19 % vuonna 2025 (+660 miljoonaa euroa)

Valtionosuuksia vähentävät

- Sote-siirtolaskelma: -455 milj. euroa. Summa sisältää -501 miljoonan euron pysyvän vähennyksen, vos-kompensoinnin +277 milj. euroa, jälkikäteisperinnän vuosilta 2023 sekä 2024 (yhteensä 231 milj. euroa).
- Kuntien rahoitusosuus perustoimeentulotuesta: -343 milj. euroa
- Verotulomenetyksen korvaus: -338 miljoonaa euroa, koska kunnallisverotuksen ansiotulovähennys poistui ja kuntien verotulot kasvoivat vastaavalla summalla
- Peruspalvelujen valtionosuuden indeksijarru: -25 milj. euroa
- Vähennys valtion norminpurkuun liittyvän säästötavoitteen nimissä: -22,7 milj. euroa

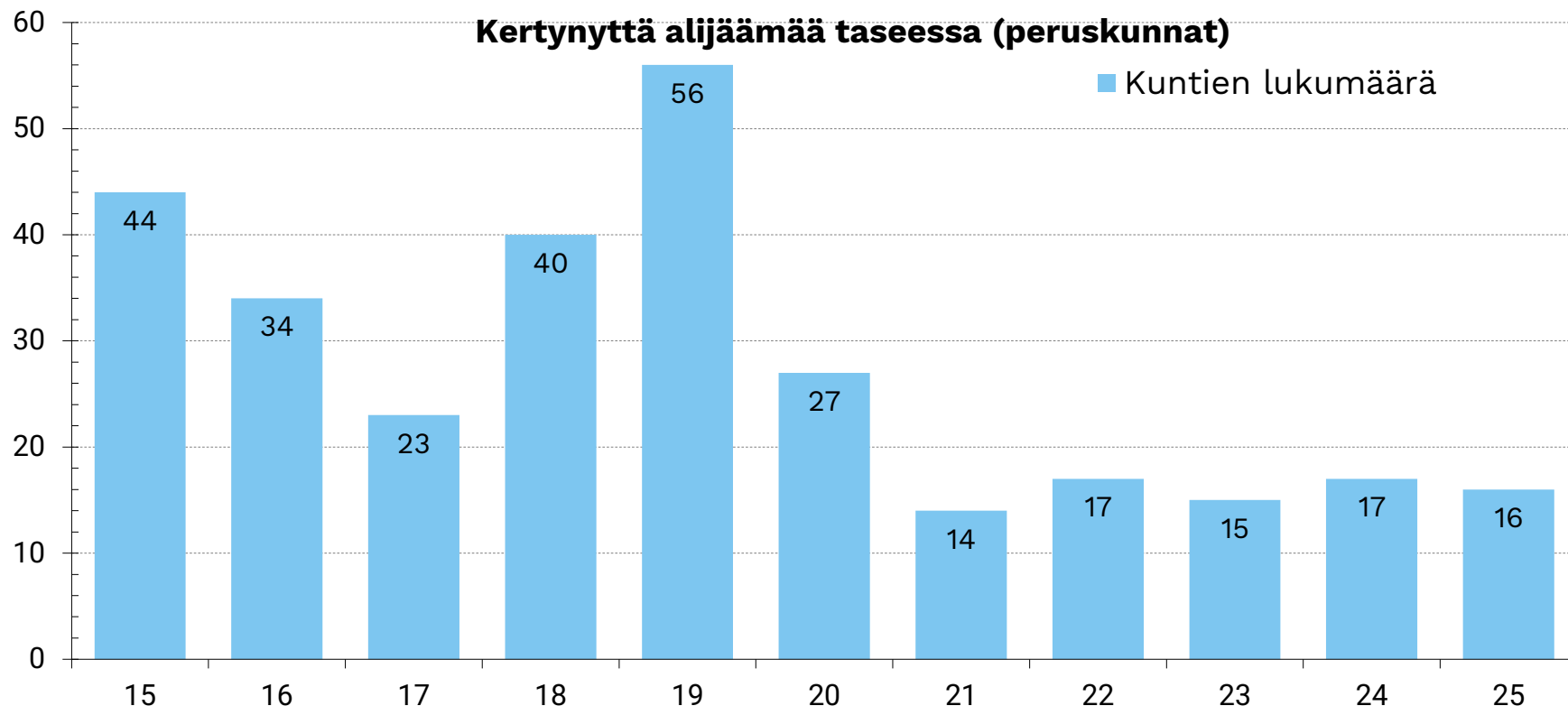
Valtionosuutta lisäävät

- Työvoimapalveluiden ja kotoutumislain uudistus: 607 milj. euroa
- Työttömyysturvan rahoitusvastuun siirto: 216 milj. euroa
- Muilta osin tehtävämuutokset, netto +5 milj. euroa (mm. oppimisen tuen uudistaminen, kolmen vuosiviikkotuntin lisääminen perusopetukseen, yksi vuosiviikkotunti B1-kielen opetusta, työllisyysmäärärahojen alentaminen, kuntien työllistämismäärärahojen poistaminen 57 vuotta täyttäneiltä työnhakijoilta)
- Valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistus: +64,5 milj. euroa

Alijäämäisten kuntien määrä laski

Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä (Kuntalaki 110.3 §).

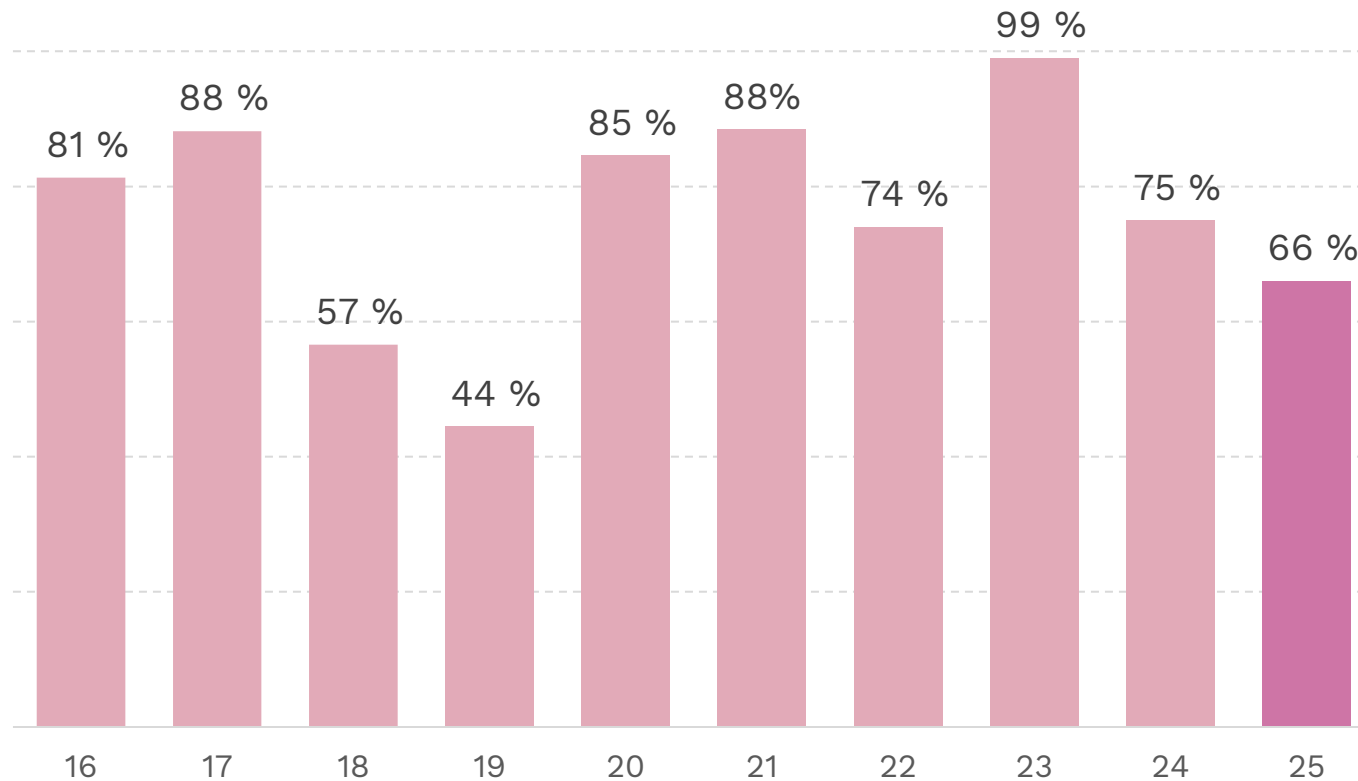
Kertynyt alijäämä (€/as)	2024	2025
Lestijärvi	-3 636	-2 170
Ähtäri	-1 042	-2 085
Kyyjärvi	-1 617	-1 113
Merijärvi	-270	-1 018
Pyhäjärvi	-302	-757
Humppila	-467	-606
Myrskylä	-76	-535
Karkkila	596	-466
Kaavi	-121	-447
Pukkila	-116	-342
Laukaa	-140	-286
Haapajärvi	-485	-252

Kertynyt alijäämä = edellisten tilikausien kumulatiivinen alijäämä (tase) + viimeisimmän tilikauden alijäämä (tulos)

Tulorahoitus ei riittänyt investointeihin

Käyttötalouden heikentyminen johti siihen, että osa investoinneista jouduttiin kattamaan lainalla. Kehitys näkyy myös alijäämäisenä toiminnan ja investointien rahavirtana.

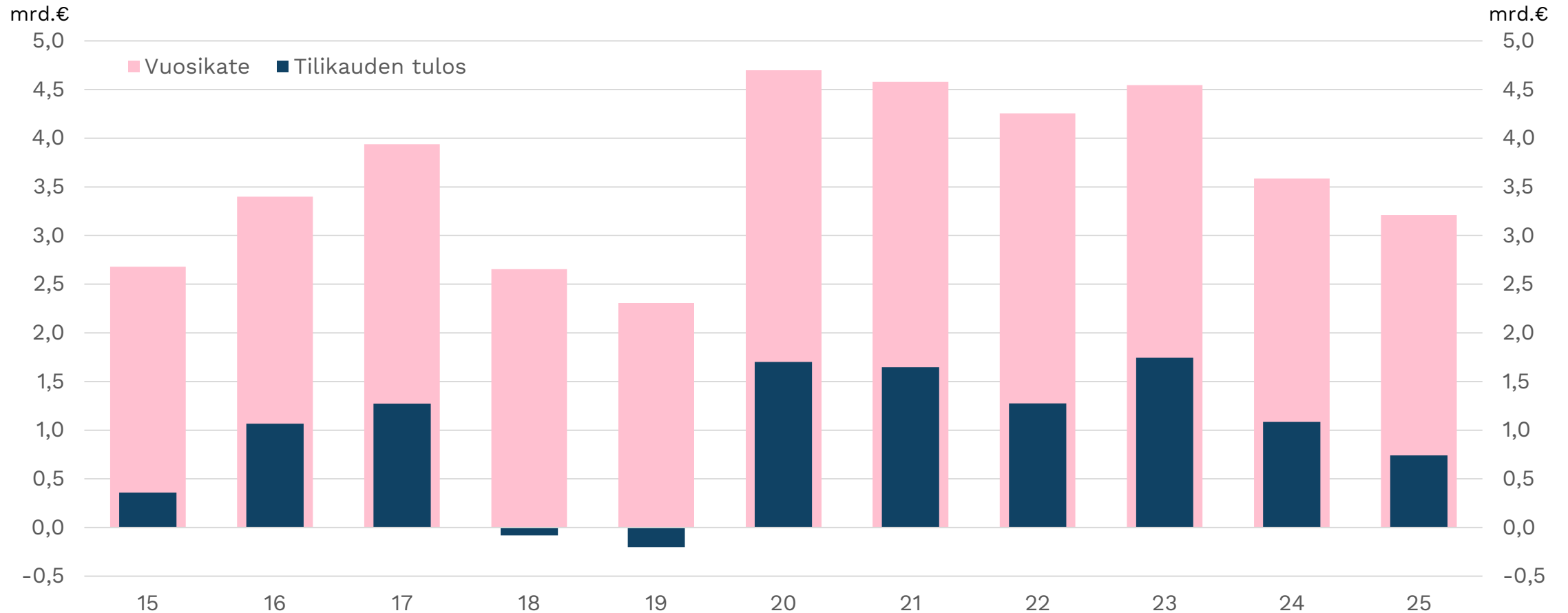
Investointimenot
vuonna 2025
4,88 mrd.

Investoinnit
edellisvuoden tasolla

Kuntien ja kuntayhtymien rahoituslaskelma

	TP2024	TP2025
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	3 585	3 211
Satunnaiset erät	361	485
Tulorahoituksen korjauserät	-424	-830
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-4 776	-4 876
Rahoitusos. investointimenoihin	127	152
Pys. vast. hyödykkeiden luovutustulot	781	1 131
Toiminnan ja investointien rahavirta	-346	-770
Antolainasaamisten lisäykset	-525	
Antolainasaamisten vähennykset	338	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 053	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2 909	
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	-758	
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0	
RAHAVARAT 31.12.	6 451	6 904
LAINAKANTA 31.12.	20 464	21 324

Kuntatalous heikkeni edellisvuodesta

Tietoja Manner-Suomen kuntien taloudesta

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025 tp
Vuosikate:										
Mrd. euroa	2,70	3,27	2,07	1,75	4,07	3,76	3,45	4,23	3,26	2,89
Asukasta kohti, €	492	596	376	318	740	681	623	760	585	514
Vuosikate %:a poistoista	127	149	94	76	170	157	141	170	127	110
Vuosikate %:a investoinneista ¹⁾	89	112	64	53	119	113	102	116	85	81
Tilikauden tulos, mrd. € ²⁾	0,89	1,19	-0,11	-0,16	1,76	1,49	1,17	1,73	1,08	0,73
Toim. ja invest. rahavirta, mrd. € ²⁾	-0,07	0,47	-1,04	-1,43	0,38	0,27	0,64	0,32	-0,39	-0,78
Lainakanta:										
Mrd. euroa	16,09	16,17	16,73	18,40	19,01	19,03	18,62	18,55	19,29	20,20
Vuosimuutos, %	3,8	0,5	3,5	10,0	3,0	0,4	-2,1	-0,4	3,1	4,5
Asukasta kohti, €	2 939	2 949	3 048	3 349	3 458	3 465	3 371	3 365	3 438	3 593
Kuntien lkm (ko. vuoden kuntajaolla):										
Kuntien lukumäärä yhteensä	297	295	295	295	294	293	293	293	293	292
Vuosikate negatiivinen	14	4	43	65	2	9	16	14	13	5
Tilikauden tulos negatiivinen	94	51	200	223	27	61	93	53	83	111

1) %:a **poistonalaisten investointien** omahankintamenoista = Investointimenot – Maa- ja vesialueiden hankinta – Osakkeiden ja osuuksien hankinta - Rahoitusosuudet investointeihin.

**Hallituksen toimista TE-
palvelu-uudistuksella oli
vuonna 2025 suurin
kuntien tuloja ja menoja
muuttava vaikutus.**

Odotettua
voimakkaammin
nousseen
työttömyyden vuoksi
uudistus oli
alirahoitettu.